

BOCIAN BIELY

Informačný spravodaj
Pracovnej skupiny SZOPK
pre výskum a ochranu bocianov

2018

Zoznam okresov (EČV) a počet obsadených hniezd v roku 2018

Okres	Počet hniezd	Okres	Počet hniezd	Okres	Počet hniezd	Okres	Počet hniezd
BA III	1	KK	23	PD	8	SP	29
BA IV	2	KM	1	PN	1	SV	35
BA V	1	KN	33	PO	33	TN	8
BB	6	KS	61	PP	18	TO	3
BJ	60	LC	42	PT	12	TR	12
BN	1	LE	3	PU	4	TS	9
BR	5	LM	20	RA	14	TT	2
BY	4	LV	27	RK	4	TV	93
CA	1	MA	10	RS	59	VK	37
DK	3	MI	92	RV	21	VT	56
DS	23	ML	40	SA	2	ZA	10
DT	14	MT	11	SB	11	ZC	1
GA	3	MY	1	SE	9	ZH	10
HC	1	NM	5	SI	4	ZM	5
HE	69	NO	16	SK	55	ZV	13
IL	5	NR	4	SL	24	Spolu	1 266
KA	5	NZ	21	SN	16		
KE IV	1	PB	2	SO	32		

Tak ako v roku 2017 registrujeme aj v roku 2018 obsadené hniezda bociana bieleho v 69 okresoch na Slovensku. Zoznam okresov sa nezmenil zmenili sa počty hniezd v jednotlivých okresoch.

Zaznamenali sme až o 41 obsadených hniezd menej v porovnaní s rokom 2017. Tento pokles je výrazný hlavne v šiestich, najlepšie zdokumentovaných územiach okresov Slovenska a to v okrese Sabinov, Svidník (pokles o 5 hniezd), Sobrance (pokles o 6 hniezd, Trebišov (pokles o 13 hniezd), Veľký Krtíš (pokles o 4 hniezda) a Vranov n/T (pokles o 7 hniezd). V ostatných okresoch je počet obsadených hniezd porovnateľný k predošlému roku. Sme presvedčení, že prehľad o počte obsadených hniezd má reprezentatívny charakter a pokrýva vďaka vám informátorom takmer všetky možné lokality výskytu hniezdných párov bociana na Slovensku.

Počty obsadených hniezd v jednotlivých orografických celkoch r. 2018

Orografický celok	Počet hniezd	Orografický celok	Počet hniezd
Beskydské predhorie	75	Pliešovská kotlina	3
Biele Karpaty	3	Podbeskydská brázda	8
Bodvianska pahorkatina	3	Podbeskydská vrchovina	3
Borská nížina	19	Podtatranská brázda	1
Bukovské vrchy	6	Podunajská rovina	58
Burda	1	Popradská kotlina	34
Busov	1	Považské podolie	20
Čergov	2	Revúcka vrchovina	18
Cerová vrchovina	11	Rimavská kotlina	66
Chvojnická pahorkatina	1	Rožňavská kotlina	6
Dolnomoravský úval	4	Skorušinské vrchy	1
Horehronské podolie	5	Slanské vrchy	1
Hornádska kotlina	23	Slovenský kras	4
Hornonitrianska kotlina	8	Spišsko-Šariš. medzihorie	32
Hrinská pahorkatina	27	Spišská Magura	6
Ipeľská kotlina	37	Stolické vrchy	3
Ipeľská pahorkatina	30	Šarišská vrchovina	6
Javorie	1	Trnavská pahorkatina	7
Javorníky	3	Turčianska kotlina	23
Košická kotlina	69	Turzovská vrchovina	1
Kremnické vrchy	2	Veporské vrchy	1
Krupinská planina	1	Vihorlatské vrchy	2
Laborecká vrchovina	69	Volovské vrchy	2
Levočské vrchy	1	Východosl. pahorkatina	56
Liptovská kotlina	24	Východoslovenská rovina	186
Ľubovnianska vrchovina	2	Zemplínske vrchy	3
Lučenecká kotlina	39	Žiarska kotlina	11
Malé Karpaty	1	Žilinská kotlina	8
Nitrianska pahorkatina	10	Žitavská pahorkatina	4
Ondavská vrchovina	173	Zvolenská kotlina	26
Oravská kotlina	12	Spolu	1 266
Oravská vrchovina	3		

V prehľade počtu hniezd v orografických celkoch Slovenska vystupujú v porovnaní s rokom 2017 tri orografické celky navyše. Do prehľadu opätovne pribudli Levočské vrchy (hniezdo v Krížovej Vsi), Skorušinské vrchy (Vitanová) a Veporské vrchy (Detvianska Huta).

Najviac, 14 obsadených hniezd, bolo v obci Zemplínske Hradište a Kamenica n/C, 11 hniezd v obci Dlhé n/C, 9 hniezd v obci Radvaň n/L, 8 hniezd v obci Buzica a Veľké Raškovce a po 6 hniezd v Bušinciach, Gíraltovcich a Kurime. Jedno hniezdo sa nachádzalo v 799 obciach.

Počty obsadených hniezd v povodiach Slovenska v roku 2018

Povodie	Počet obsadených hniezd	Povodie	Počet obsadených hniezd	Povodie	Počet obsadených hniezd
Bodrog	552	Hron	65	Slaná	92
Bodva	35	Ipel'	112	Uh	4
Dunaj	46	Morava	26	Váh	129
Dunajec	2	Nitra	43	Spolu	1 266
Hornád	103	Poprad	57		

Nadmorská výška obsadených hniezd na území Slovenska v roku 2018

Nadmorská výška	počet	Nadmorská výška	počet
do 100 m n.m.	7	od 501 do 550 m n.m.	28
od 101 do 150 m n.m.	354	od 551 do 600 m n.m.	20
od 151 do 200 m n.m.	275	od 601 do 650 m n.m.	38
od 201 do 250 m n.m.	196	od 651 do 700 m n.m.	17
od 251 do 300 m n.m.	99	od 701 do 750 m n.m.	7
od 301 do 350 m n.m.	73	od 751 do 800 m n.m.	12
od 351 do 400 m n.m.	57	od 801 do 850 m n.m.	3
od 401 do 450 m n.m.	42	nad 851 m n.m.	1
od 451 do 500 m n.m.	37	Spolu	1 266

Správcovia stanovišť obsadených hniezd v roku 2018

Vlastník, zriaďovateľ, správca hniezda	počet	Vlastník, zriaďovateľ, správca hniezda	počet
Energetický podnik	325	Súkromný majetok občana	52
Farský úrad	8	Školské zariadenia	33
Ochrana prírody	304	Závody, priemyselné podniky	3
Obecný úrad	418	Zdravotnícke zariadenia	7
Poľnohospodársky podnik	40	Neznámy vlastník	9
Privátne podniky, zariadenia	67	Spolu	1 266

Z prehľadu posledných rokov možno zaznamenať výraznejší nárast počtu obsadených hniezd v povodí riek Hron a Ipel'. Naopak výraznejší pokles badať v povodí Bodrogu, Moravy a Váhu.

V nadmorskej výške je výraznejší pokles v rozpätí od 101 do 200 m n.m. Z hľadiska vlastníctva stanovišť hniezd evidujeme pokračujúce znižovanie počtu hniezd na stĺpoch elektrického vedenia vo vlastníctve distribučných spoločností a nárast hniezd na stanovištiach v správe obecných úradov.

Aktivity Ekovýchovného programu Bocian realizované v roku 2018

Aktivity zamerané na školy s cieľom zapojiť mládež do Ekovýchovného programu Bocian po minuloročnom rekorde mierne ochabli. Šťastí do priebehu aktivít zasiahli zmeny súvisiace s prechodom na dôchodok i zdravotné problémy organizátora. Z podnetu viacerých škôl bolo odporúčané pracovníčkam pre environmentálnu výchovu na správach štátnej ochrany prírody, aby vyšli v ústrety školám a podľa záujmu uskutočnili regionálne podujatia.

Začiatkom hniezdnej sezóny bolo realizované tradičné podujatie, Jarné víťanie bocianov v Buzici (17.4.) spojené s tvorivými dielňami žiakov ZŠ. V obci Hrachovo sa uskutočnil Deň bociana (15.6. – Veronika Rízová).

V období krúžkovania mláďat bociana prebiehali ukážky nasadzovania krúžkov na nohy mláďat v Mojši (15.6. Správa NP Malá Fatra), v Buzici, v Košiciach – miestnej časti Šebastovce, v Ďačove, Rožkovanoch (Východoslovenské múzeum), v Brzotíne (Správa NP Slovenský kras). V Kamienke, Jarabine a Plavnici (Správa NP Pieniny) podujatie prebiehalo pod názvom „Bociany vo vašej obci“. Správa PIENAPu spolupracovala so žiakmi miestnej Základnej školy v Podhoranoch aj pri odľahčovaní hniezd od nadmernej záťaže podložiek hniezdom materiálom.

Koniec kalendárneho roka sa niesol v znamení hodnotenia výtvarnej, literárnej tvorby a posterov. V Krajskej knižnici v Žiline Ing. G. Kalašová a Ing. M. Balciarová zo Správy NP Malá Fatra pripravili výstavu detských prác.

Súčasťou dňa bociana boli prezentácie pozorovaní žiakov a vyhodnotenie celoslovenskej súťaže posterov na tému „Žiadosť o dočasný pobyt bociana v obci“.

V tohtoročnej súťaži internetovým hlasovaním o najkrajší poster zvíťazili kolektív žiakov zo ZŠ s MŠ vo Varíne pod vedením pani učiteľky Z. Synákovej.

V Sabinove sme v spolupráci s MsKS v rámci outdoorového podujatia zorganizovali v dňoch 11.–12.10. cyklus prednášok pre vybrané triedy základných škôl.

V Gemerskej knižnici v Rožňave MVDr. A. Balážová zo Správy NP Slovenský kras zorganizovala vyhodnotenie pozorovaní hniezd formou prezentácií, posterov a detskej tvorby. Súčasťou podujatia bola výstava detských prác.

V Gemersko-malohontskom múzeu v Rimavskej Sobote sa uskutočnilo vyhodnotenie detských prác spojené s výstavou. Podujatie zorganizovala Ing. V. Rízová zo Správy CHKO Cerová vrchovina.

8. odborný seminár Ciconia Slovensko 2018

V dňoch 12.-13.6.2018 zorganizovali sme ďalší z odborných seminárov venovaný bocianovi bielu. V priestoroch Východoslovenského múzea v Košiciach za účasti 60 priaznivcov bociana bieleho zo Slovenska a Maďarska prebiehala seminárna časť s podnázvom „40 rokov života s bocianmi“. Venovaná bola príspevkom zameraným na začiatky a každoročné aktivity realizované na ochranu bociana bieleho u nás v živote M. Fulína, ale aj ostatných aktívnych spolupracovníkov. Viacerí pamätníci a aktívni účastníci prvých krokov, ktoré viedli k praktickej ochrane druhu u nás sa žiaľ už zo zdravotných dôvodov seminára zúčastniť nemohli. Potešila nás účasť aspoň jedného z nich dr. J. Voskára a jeho milé spomienky na tieto roky. Veľmi si ceníme prítomnosť a vystúpenia viacerých kolegov nielen zo štátnej ochrany prírody ale aj inštitúcií zaoberajúcich sa ochranou a to pracovníkov ZOO Košice či VSD a.s. Košice. Príspevky, ktoré odzneli na seminári, sú publikované v zborníku Východoslovenského múzea Natura Carpatica č. 59 (2018).

Exkurzia na druhý deň bola vedená do 13. európskej obce bocianov na Slovensku do obce Buzica. Organizáciu, pohostenie a program účastníkom zabezpečil starosta obce Ing. J. Mohňanský. Zoznámil nás s históriou, pamiatkami a súčasným životom obce, kde hniezda bocianov a ich ochrana sa stali jedným z nástrojov využívaných na propagáciu obce.

Označovanie krúžkami a odčítavanie údajov

V roku 2018 sme vyzvali nielen krúžkovateľov aby zvýšili pozornosť pri návštevách hniezd a všímali si označené jedince na hniezdach. V posledných rokoch počet okružkovaných mláďat predstavuje takmer jednu tretinu mláďat, ktoré od nás odlietajú. Dá sa preto predpokladať, že aj úspešnosť objavenia sa takýchto jedincov na hniezdach po dosiahnutí dospelosti bude narastať. Výsledky z minulého roku to jednoznačne potvrdili. Pozorovania sú o to úspešnejšie lebo bociany majú od roku 2011 na nohách odčítacie krúžky ELSA. Efekt z odčítania údajov je výrazne vidieť aj na fotografii na titulnej strane. Naše úsilie podporilo osem našich a jeden maďarský kolega. Získali sme údaje o kompletných pároch na 280 hniezdach. Na každom siedmom hniezde (46 hniezd) sa vyskytoval jeden ale aj dva označené bociany. Zo získaných údajov vieme, že jeden z nich bol krúžkovaný v Chorvátsku, tri boli krúžkované v Česku a Poľsku, štyri v Nemecku a šesť v Maďarsku. Zaujímavý je aj vek. Štyri bociany mali štyri roky, sedem bolo päťročných, deväť šesťročných, sedem sedemročných a osemročných, jeden mal desať a jeden jedenásť rokov.

Kvôli získaniu väčšieho počtu spätných údajov chceme naše pozorovania rozšíriť aj do tých častí nášho územia, kde sa bociany krúžkujú už desaťročia, no nikto sa tam aktívne nevenuje sledovaniu návratnosti označených bocianov. Dôležité je, aby všetky zistenia a údaje z krúžkov označených bocianov sa dostali do krúžkovacej centrály a zachovali sa tak na jednom mieste pre komplexné využitie.

V roku 2018 podľa našich záznamov sme získali 170 spätných hlásení. Mimo hniezd bolo na našom území odčítaných 56 bocianov, ďalších desať sa nepodarilo odčítať. 59 odčítaní prišlo z Maďarska a ostatné jednotlivo zo Zimbabwe, Juhoafrickej republiky, Rumunska, Poľska, Izraelu, Grécka, Slovinska, Česka a Bulharska. Oficiálny prehľad zverejní Krúžkovacia centrála po doriešení hlásení so zahraničnými krúžkovacími centrálnami.

Záchrana vypadnutého mláďaťa bratmi Funketovcami v Toporci. Jeho označenie a jeho kadáver po prejení traktorom na poli pri Spišskej Belej.

Zaujímavosti z hniezdnej sezóny

Pedofágia na hniezde v Dubovej (okr. Svidník). V hniezde na samostatnom stĺpe s podložkou došlo k situácii, ktorú označujeme výrazom pedofágia. Do hniezda je dobrý výhľad z rodinného domu nad cestou. Obyvatelia tohto domu nás pri kontrole hniezda s rozčarovaním informovali o tom, že v polovici júna dospelý bocian „spolykal“ uhynutú mláďa na hniezde. Dá sa predpokladať, že takýto spôsob riešenia odstránenia uhynutého mláďaťa sa vyskytuje častejšie len nemáme o ňom konkrétny dôkaz. Podobnú situáciu vďaka kamere na hniezde zaznamenali aj českí kolegovia v roku 2017 na hniezde v Písku. Druhé, preživšie mláďa, pri nácviку lietania uhynulo po náraze do elektrického vedenia.

Odfahčovanie a preloženie hniezd

Aj v roku 2018 ste nám nahlásili pád hniezda na podložke na samostatnom stĺpe. Hniezdo aj s mláďatami spadlo v obci Koprivnica (okres Bardejov). K odfahčovaniu hniezd došlo v tomto roku na hniezdach, na ktoré sme pri overení si situácie upozornili pred rokom. Pracovníci Štátnej ochrany prírody na Správe PIENAPu a RCOP Prešov za pomoci techniky odstránili, odfahčili, upravili či vymenili podložky v obciach Sabinov–Orkucany, Jarabina, Podhorany, Prešov-Solivar. V spolupráci s Východoslovenskou a Stredoslovenskou distribučnou spoločnosťou a.s. došlo k prejednaní prekládok viacerých hniezd priamo v teréne s pracovníkmi ŠOP a preložení problémových hniezd v Halíči a Jesenskom.

Odstránenie hniezda z komína v Sabinove-Orkucanoch a odfahčenie podložky v Jarabine

Spolupráca pri hlásení výsledkov hniezdenia

Databáza Atlas hniezd bociana bieleho na internetovej stránke www.bociany.sk má za roky svojej existencie už viacerých dlhoročných stálych spravodajcov. Údaj o jarnom prílete na hniezdo aj v roku 2018 zadalo na stránku Atlasu 219 spolupracovníkov. Viacerí aj z niekoľkých hniezd. Informácie o počte mláďat prichádzajú aj prostredníctvom zadania údajov priamo do Atlasu. V tomto roku to bolo od 91 spolupracovníkov, teda takmer rovnakého počtu spolupracovníkov ako v roku 2017. Ďalších 48 spravodajcov prispelo korešpondenčne či mailom. Z nich šesť spolupracovníkov (krúžkovateľov) spracovalo rozsiahle územie Slovenska a prispelo údajmi z viac ako sto hniezd. Dvadsať spolupracovníkov dodalo údaje od jedného do desať hniezd a ostatní prispeli desiatkami dát. Napriek tomu 344 hniezd sme podchytili do ročného prehľadu bez toho, aby sme mali o stave na hniezde informáciu. Jedná sa o hniezda na podložkách, resp. hniezdne podložky, ktoré už roky stoja prázdne, bez hniezdného materiálu (291 Ps, Pses s výsledkom EP). Ostatné hniezdenia s neznámym výsledkom sú také, u ktorých sme v jarnom období získali informáciu o prílete na hniezdo, no o počte mláďat nám pri nich chýba údaj (23 hniezd HPx).

Potešilo nás, že spolu so zaslanými údajmi čoraz častejšie prispievate aj fotkami hniezd. Napomáha nám to spresniť si záznam o hniezde a porovnať výsledky hniezdenia pri získaní rozdielnych údajov. Nezabúdajte v zábere fotky zachytiť hniezdo so širším okolím, prípadne aj s nejakým historickým objektom v pozadí. Napomáha nám to pri identifikácii a zadávaní údajov k správne mu hniezdu.

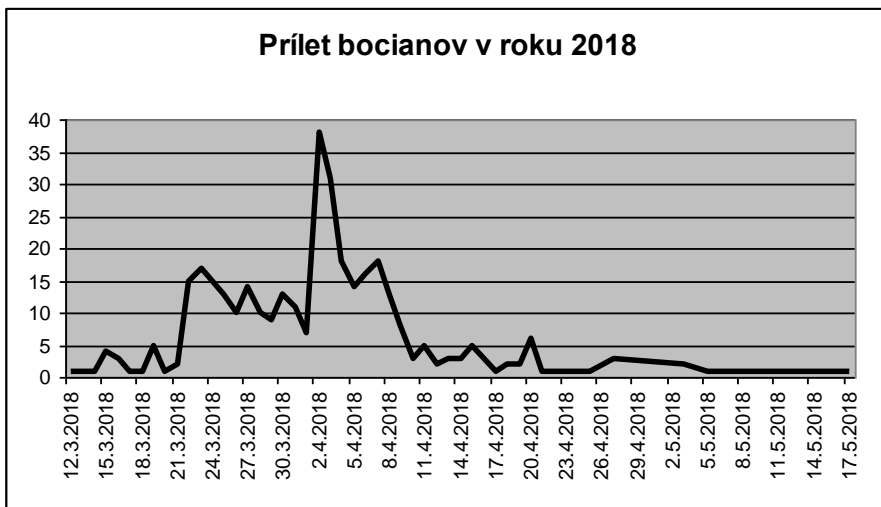
K údajom, na ktoré ste nás upozornili, že sú nesprávne zapísané do databázy, chceme podať nasledovné vysvetlenie. Stáva sa, že prvotnou informáciou zistený počet mláďat nemusí byť konečný. Preto s rozhodnutím o počte napriek odsúhlaseniu v databáze administrátorom vyčkávame do vyletenia mláďat z hniezda. V tom čase mohlo dôjsť k úhynu či vyliahnutiu sa ďalšieho mláďaťa. Situáciu si potvrdzujeme aj pomocou prehľadov o krúžkovaní mláďat. Dlhšiu dobu nás upozorňujete v oblasti krajného východu Slovenska, že v obciach s vyšším počtom hniezd sú v databáze časté nesprávne zápisy hniezd s výsledkom HPo (neúspešné hniezdenie). Sú každoročne od tých istých mapovateľov, ktorí územie monitorujú príležitostne. Pri analýze údajov z tejto oblasti sme zistili, že počet takto zapísaných hniezd tu nápadne prevyšuje republikový priemer (republikový priemer HPo = 8%, regionálny = 18 – 22 %). Ako susedia hniezd uvádzate, že hniezdo je iba občas v čase vyvážania mláďat využívané bocianmi na odpočinok a to môže viesť cezpoľných pozorovateľov (pozorovanie z auta) k mylnému vysvetleniu si situácie na hniezde. Aj z tohto dôvodu sme radi že sa do pozorovania hniezd zapájajú miestni občania.

Prílety na hniezdo v roku 2018

Ideálne slnečné teplé počasie v marci predpovedalo skorší prílet bocianov na hniezda. Prvé bociany sa na našom území začali objavovať v druhej dekáde marca. Dolet prvého máme zaznamenaný z obce Lastomír 12.3., Hrkovce 13.3., Bartošovce 14.3. a ďalších 15 bocianov ešte do 20. marca na rôzne iné hniezda nášho územia. Po tomto termíne sa rozbehol dolet, no prerušený bol chladným počasím s vetrom a prehánkami s dažďom a snehom na celom území. Bociany, ktoré v krdľoch zastali oddýchnuť si, zmočil dážď a mraz spôsobil ich dočasnú nespôsobilosť lietať. Preto ich ukrajinskí, maďarskí ochranári chytali po lúkach a prenášali v kamiónoch naspäť do teplejších oblastí, aby prežili. Opäť sme vďaka kamerám zaznamenali dolet bocianov a krátke zastavenie sa na odpočinok na našich hniezdach a pokračovanie v migrácii do svojich hniezd severnejšie od nášho územia. Kamera na hniezde v Partizánskej Ľupči zachytila bociana krúžkovaného v Nowom Targu v Poľsku. Na hniezde krátke pobudol, oddýchol si počas nepriaznivého počasia.

Nepriaznivé počasie prerušilo prílet bocianov na desať dní. Vrchol prebiehal (pozri graf) v porovnaní s rokom 2017 o desať dní neskôr až začiatkom apríla. Po 10. apríli dolet skončil a začalo obdobie hniezdenia. Sporadické prílety neskôr iba kompletizovali neúplné páry a koncom apríla tak ako v minulom roku skončili.

Pre vyhodnotenie príletu na hniezda spracovali sme 354 získaných údajov od vás, našich spravodajcov. Vaše mená sú uvedené v Atlase hniezd pri jednotlivých hniezdach, tak ako ste ich zadali.

Jarné privítanie bocianov v Kamienke (St. Ľubovňa, 21.3.2018). Foto: V. Kľč

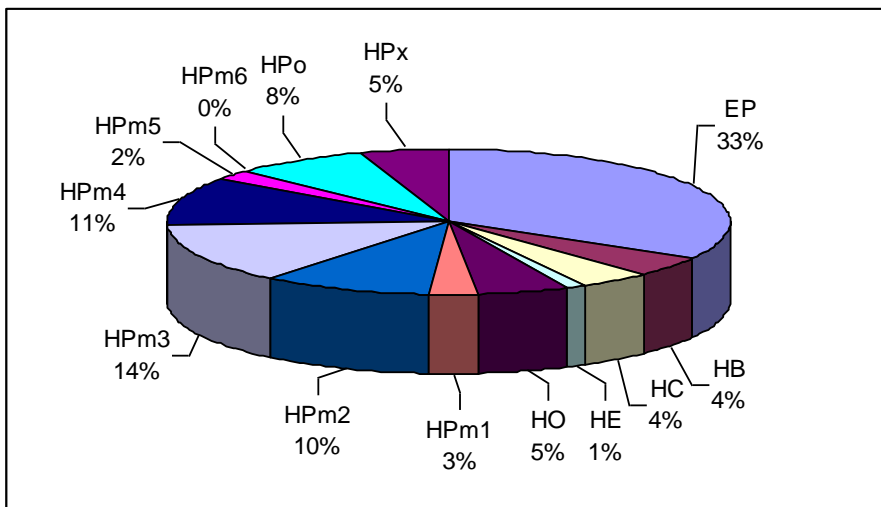
Analýza výsledkov hniezdenia bociana bieleho na Slovensku v r. 2018

O tom, aký bol rok 2018 z hľadiska úspešnosti či neúspešnosti hniezdenia bocianov, veľa napovedá prvý pohľad na rozdiel medzi priemerným počtom mláďat prepočítaný na všetky obsadené hniezda (JZa – 2,02) a priemerom mláďat len na hniezdach s úspešne vyvedenými mláďatami (JZm – 2,98). Tento výrazný rozdiel takmer jedného mláďaťa svedčí o vplyve, ktorý negatívne zasiahol do hniezdenia. V prvom rade to mohlo zapríčiniť zimné počasie na začiatku hniezdenia. Prvé násady vajec sa ocitli na zasnežených hniezdach. Chlad bol príčinou podchladenia násad a umŕtvenia vývoja plodu v nich. Máme však málo spätných údajov o takto zanechaných vajciach (29 vajec na 23 hniezdach). Z toho dôvodu nemôžeme tento vplyv označiť za jednoznačnú príčinu. Druhou výraznou príčinou bolo náhle ochladenie s búrkovými lejakmi od 19. júna do 26. júna. V tom čase už rodičia nechránili vlastným telom dospievajúce mláďatá v páperí. Premočenie a podchladenie mláďat končilo náhlou smrťou priamo na hniezde. Pravdepodobne takto uhynulo 35 mláďat na 23 hniezdach, ktoré ste nám ohlásili. Výraznejšie tento predpoklad neúspešného hniezdenia dokladuje počet hniezd s nevyvedenými mláďatami (HPo 8% zo všetkých hniezdiacich párov). Ďalším argumentom je jeden nízky počet párov s úspešne vyvedenými mláďatami (HPm 859 párov). Počet vyvedených mláďat na hniezdach zasa patrí k nadpriemerným. Mali sme viac hniezd s nadpriemernou násadou (14 % s tromi mláďatami, 11% so štyrmi mláďatami, 2% s piatimi mláďatami a na jednom hniezde 6 vyvedených mláďat). Toto sú štatistické hodnoty vyplývajúce zo získaných dát. Reálne konštatujeme, že počet obsadených hniezd v roku 2018 opäť klesol a to na 1 266. Rok 2018 hodnotíme ako jeden z neúspešných z hľadiska trendu populácie u nás.

Výsledky hniezdenia bociana bieleho na Slovensku v roku 2018

Výsledky		Počet, hodnota
H	- celkový počet preskúmaných hniezd a hniezdných stanovišť	2 203
<i>Počet obcí, v ktorých sa hniezda a hniezadne možnosti vyskytujú</i>		1 322
Ha	- celkový počet obsadených hniezd (HB+HE+HPm+HPo+HPx)	1 266
<i>Počet obcí, v ktorých boli obsadené hniezda</i>		967
HPa	- celkový počet hniezdiacich párov (HPm + HPo + HPx)	1 141
<i>Počet obcí, v ktorých hniezdili bociany</i>		673
HPm	- počet hniezdiacich párov s vyvedenými mláďatami (HPm)	859
JZG	- počet vyvedených mláďat	2 562
JZa	- priemerný počet mláďat na jeden hniezdiaci pár (JZG / HPa)	2,02
JZm	- priemerný počet mláďat na pár s mláďatami (JZG / HPm)	2,98

Graf výsledkov hniezdenia v percentuálnom vyjadrení za rok 2018

Výsledky stavu, obsadenia a počet mláďat na hniezdach v roku 2018

	EP	HB	HC	HE	HO	HPm 1	HPm 2	HPm 3	HPm 4	HPm 5	HPm 6	HPo	HPx	Spolu
Es		14	36	6	14	7	21	22	21	4		24	18	187
Kd		8	11	3	4	2	16	20	8	5		11	10	98
Kons	2	1	1					4	1				1	10
Kt		7	4		9	2	5	8	12	1		9	6	63
NEs	2		1		5	3	1	2	5	1		3	2	25
Ps	566	47	12	15	57	39	126	185	125	19		90	37	1318
Pses	127	13	8	1	15	6	29	46	50	10	1	24	27	357
Pskd	18	2	3		2	1	6	1	4			2	5	44
Pskt	7		1		2		1	7	2			1	1	22
Pssm		1		1						1				3
Psst	7	1	1				1	4						14
Psts	6				2	1			1	1		2	1	14
Sb							1							1
Silo	1	1		1	1				1			1		6
Sm			5		1	1	2	2	1				3	15
St			2					1						3
Stpz		2					2	1	1	2			1	9
Stvk			2							1		1		4
Ts		1	1			1	1	2						6
Vk			1				1							2
Vod						1								1
Zem												1		1
Spolu	736	98	89	27	112	64	212	305	232	45	1	170	112	2203

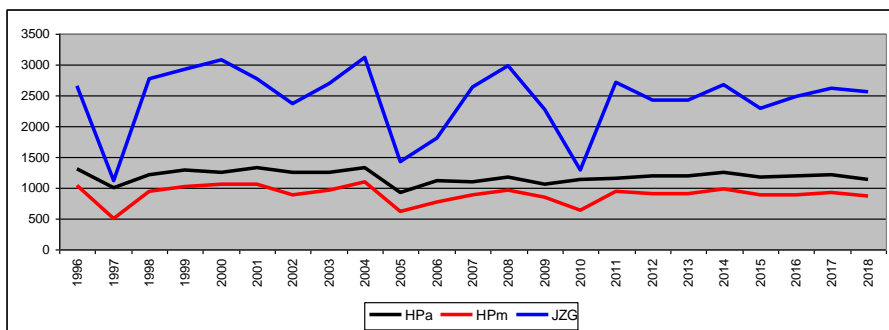
Vysvetlivky symbolov a skratiek:

EP - umelé hniezdne podložky neobsadené už dva a viac rokov; HB - pár sa len sporadicky zdržiava na hniezde; HC - hniezda zaniknuté v tomto roku; HE - hniezdo bolo obsadené len jedným bocianom; HO - hniezdo neobsadené; HPm1 – HPm5 - hniezdny pár vyviedol jedno – päť mláďat; HPo - pár hniezdil, no nevyviedol mláďatá; HPx – nepoznáme výsledok hniezdenia. Es - elektrický stĺp; Kd - komín domu; Kons - kovová konštrukcia; Kt - vysoký tehlový komín liehovaru, píly, tehelne, kotolne; Nes - neživý elektrický stĺp s odpojenými drôťmi; Ps - samostatný stĺp s hniezdnou podložkou; Pses - podložka na stípe elektrického vedenia; Pskt - podložka na komíne kotolne; Pssm - podložka na strome; Psst - podložka na streche; Psts - podložka na telegrafnom stípe; Sb – stena bašty, zručaniny; Silo - zásobník krmných zmesí; Sm - strom; St - strecha; Stpz - strieška sušiacej veže hasičskej zbrojnice; Stvk - strieška vetracieho komína maštale; Ts - telegrafný stĺp; Vk - veža, štít kostola; Vod – vodojem, Zem – na zemi (v ZOO).

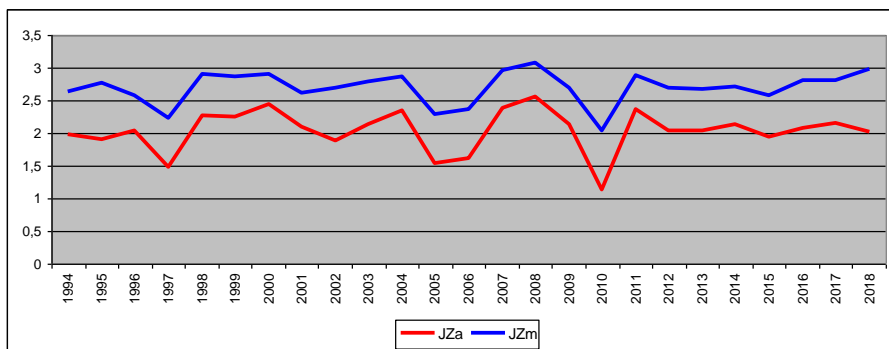
Stav databázy v Atlase hniezd na stránke www.bociany.sk v roku 2018

Pri spracovaní výsledkov hniezdenia v roku 2018 sme porovnávali 2590 údajov z hniezd, ktoré nám vygeneroval program databázy v Atlase hniezd. Pri posudzovaní ich správnosti až 374 údajov bolo zavádzajúcich. Jednalo sa o údaje z hniezd, ktoré zanikli v predchádzajúcich rokoch alebo boli z databázy vyradené. Využitých bolo 2216 informácií o hniezdach. Z tohto počtu sme 13 údajov posúdili ako nereálne bez bližšej lokalizácie. Zo zvyšných 2203 údajov sme zostavili tento materiál. V súčasnosti riešime spolu s programátorom nedostatky databázy, na ktoré poukazujete v komentároch k hniezdam. Jedná sa o zjednodušenie prehľadu hniezd, zachovanie správnej polohy hniezda na mape ako aj rozdiely v štatistickom prehľade výsledkov hniezdenia.

Graf počtu vyvedených mláďat (JZG), počtu párov s vyvedenými mláďatami (HPm) a celkového počtu hniezdiacich párov (HPa) od r. 1994 do 2018

Graf priemerného počtu vyvedených mláďat prepočítaný na celkový počet hniezdiacich párov (JZa) a na počet párov s vyvedenými mláďatami (JZm) od roku 1994 do roku 2018

Milí priatelia,

Od roku 1997 vás prostredníctvom jednoduchého spracovania výsledkov v podobe Informačného spravodaja Bocian biely oboznamujeme s výsledkami hniezdenia bociana bieleho na našom území a aktivitami zameranými na jeho ochranu v danom roku. Veríme, že za uvedené obdobie aj prostredníctvom tohto informátora vám aspoň sčasti vraciame dlh za spoluprácu a dávame pocit, že vaša spolupráca má význam a zmysluplne prispieva k poznaniu tajomného života bocianov. Čím viac ich spoznáваме, čím viac sa o nich dozvedáme, tým viac nás to motivuje v aktivitách pokračovať.

Určite ste našli či postrehli v jednotlivých spravodajoch gramatické chyby, preklepy či dátové rozdiely. Stanú sa každému z nás a to tým skôr, že v snahe, aby ste mali údaje čo najskôr k dispozícii skladáme nový ročník kopírovaním a vkladáním údajov za daný rok do starého čísla. Často údaje od niektorých spolupracovníkov získame na poslednú chvíľu. Vložením ich informácie do už spracovaného prehľadu vzniká reťazové reakcia kam všade je potrebné zmenu doplniť, a tak môže nastať situácia, že niekam sa údaj nedostal, lebo nebolo v našich silách domyslieť, ktoré všetky výstupy vložený údaj ovplyvní.

Ospravedlňujeme sa vám za tieto nedostatky a ubezpečujeme vás, že vďaka elektronicky vedenej agende dbáme, aby oficiálne publikované výsledky nemali tieto nedostatky a mohli ste ich údaje hodnoverne používať.

Ďakujeme vám za spoluprácu.

Aktivity k bocianovi bieluemu v roku 2018 podporili a na spracovaní údajov spolupracovali:

Lichtenštajnská Nadácia CICONIA
Východoslovenské múzeum v Košiciach – kultúrne zariadenie
Košického samosprávneho kraja
Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovakia
Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
ZO SZOPK Bocian

Tlač: ZO SZOPK BOCIAN, Puškinova 15, 083 01 Sabinov

Náklad: 150 kusov

Redakčne spracoval: RNDr. Miroslav Fulín, CSc.

Spravodaj je nepredajný, je určený spolupracovníkom a pre potreby štátnej a odbornej správy ochrany prírody. Neprešiel jazykovou úpravou.

Foto na titulnej strane: Ukážka rozdielnej čitateľnosti hliníkového a plastového krúžka na nohách bociana. Foto: Štefan Danko, obec Ostrov okr. Michalovce 2018

Kontaktná adresa: www.bociany.sk alebo fulin@zoznam.sk

Miro Fulín, Puškinova 15, 083 01 Sabinov

